

דימוי למתרחש בתוכנו בזמנים כה טעונים

ד"ר אורנה אוריין, אמנית, חוקרת וסופרת מקיבוץ ברור חיל שבעוטף עזה, ששימשה מרצה בסמינר הקיבוצים לחינוך יצירתי, מציגה יצירות ייחודיות בתערוכה "לביאה בעוטף" (אוצר: עו"ד אבי ברנע) בגלריית Art Share Gallery בבית אמרגד בפתח תקוה. כאמנית במרחב האמנות החזותית היא מרבה לעסוק בדימויי בעלי חיים כאלגוריה למצב האנושי-מגדרי

יהורם גלילי

"בחרתי להציג את עבודותיה של ד"ר אורנה אוריין, שמתגוררת בעוטף עזה מאז שנולדה במלחמת סיני ובימים אלו של מלחמת חרבות ברזל. אני מודע היטב לתקופה הקשה שבה אנו חיים כשהראש טמון מטה (כמו בציור התרנגולות), חלק גדול מאיתנו חווה פוסטראומה (בדומה לציור זומבים במדבר) וחלקנו מגיבים במאניה דפרסיה (בדומה לציור של הים הסוער והנסוג), כשאנו תלויים במה שמתרחש לחטופים, ללוחמים ולנו בעורף. למרות כל התנאים הבלתי אפשריים, בחרתי להציג תערוכה, שהיא בעצמה תוצר יצירתי ויצרני המשקף לנו דרך צבע, קו, צורה ודימוי את המתרחש בתוכנו בזמנים כה טעונים. על אף זאת המסר שלי הוא שאין לוותר על היצירה האמנותית, אלא לדבוק בה כמכשיר לכיטוי, ריפוי ושפיות. כולי תקווה שהחטופים ישוחררו בקרוב ושיגיעו ימים טובים יותר."

כך אומר עו"ד אבי ברנע, אוצר התערוכה "לביאה בעוטף" של האמנית ד"ר אורנה אוריין, המוצגת בימים אלו בגלריית Art Share Gallery בבית אמרגד בפתח תקוה. ד"ר אורנה אוריין היא אמנית, חוקרת וסופרת החיה ויוצרת בקיבוץ ברור חיל שבעוטף עזה. היא פועלת כאמנית במרחב האמנות החזותית ומציגה ברחבי הארץ והעולם תערוכות ציור, שבהן היא מרבה לעסוק בדימויי בעלי חיים כאלגוריה למצב האנושי-מגדרי. בשנים האחרונות היא שימשה מרצה בסמינר הקיבוצים לחינוך יצירתי: שילוב אמנויות בהוראה ולאמנות פמיניסטית.

הספר "דם גופך" (2013, הוצאת רסלינג), שהוא עבודת מחקר שהגישה לשם קבלת תואר דוקטור העוסק באמנויות הבזות המערביות שפרצו לשדה האמנות כשהציגו את גופן על הפרשותיו, דמיו ותשוקותיו ושיחררו את הגוף הנשי מהכלא הפטריארכלי בו עוצב כאידיאלי, שלם ונקי. ד"ר אוריין כתבה גם עבודת פוסטדוקטורט בנושא שמאניזם פסיכודלי בספרה "כוס התה שלה" (2020, הוצאת פרדס), שבו תיארה את מסעה לפאתי הג'ונגל הפרואני לטקסי אייוואסקה עם שמאנים. בספרה "מסע פנים-חוץ: שילוב אמנויות בהוראה" (מגנס-אקדמון, 2023) היא תיארה את שיטת עבודתה בתחום היצירתי בינתחומי לפרחי הוראה וסטודנטיות.

היא פירסמה גם שני ספרי ילדים: "הבובה טטי" (2014, בהוצאת לביא אינטרפרייז) בו נתנה במה לריבוי הקולות לילדה באמצעות בובותיה, ואת "רם והבופלו הגדול" (2018, בהוצאת צמרת) בו תיארה את היצירה בחול כדרך להעצמה מוצא ופורקן לתסכול הילד במצבי קנאה עצב וכעס.

בתערוכה מציגה ד"ר אוריין מספר סדרות של דימויים המשקפים את התרשמויותיה בעקבות אירועי המלחמה שבעוטף עזה, המתרחשת סמוך למקום הולדתה ומגוריה בקיבוץ ברור חיל. בתקופות קשות אלו היא נכנסת לסטודיו, ונותנת לידיה להוליך אותה לייצר אובייקטים וציורים שיבטאו את פחדיה. משאלתה המאגית היא שיהיה בכוחם של תוצריה למגר את

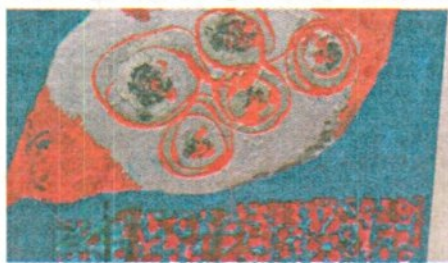

ד"ר אוריין פועלת במרחב האמנות החזותית גם כחוקרת, והיא פירסמה את

הלוחם והיוצר המאפיין אותן. בסדרה "ילדה-ציפור" (תצלום מטופל), קיים מתח בין הילדה התמה והלבנה ובין הציפור. עיני התוכי נטמעות בעיני הילדה ולהיפך. האמנית מרמזת כי המבט שאנו מנכסים לעצמנו הוא שילוב של היטמעות בסביבה מבלי שנדע להבחין מה שלי ומה בהשפעת סביבתי. בגבול, שבו חיה האמנית במשך שנים רבות, היא חשה שיש כמו התנגדות להטמיע מבטים שונים. כל אחד נשאר סגור בדעותיו ומבטיו ואין בנמצא רצון להידברות.

הסדרה "במדבר" (תצלום מטופל) מתארת יצורים שסוחבים על עצמם ממ"ד עם סורגים, ומסתובבים ללא מטרה וכיוון במרחב. אוריין מסמנת על הפוסטראומה שהמלחמה מכוננת אצל אנשים, והם מסתובבים כ"זומבים" במרחב, אינם מתקשרים עם משפחתם וסביבתם והאישה ממשיכה לשאת בעול גם אחרי סיום המלחמה.

סדרת "הים" (תצלום מטופל), מתארת ים סוער, לצד ים שנסוג ונוצה, שהשילה ציפור נעדרת המונחת על החול. בסדרה זו הופך כסובייקט המורה לנו על מצב רוח המשתנה בין עודפות המסומנת, כסערה, ובין רגרסיה ונסיגה של הים לעצמו. שני מצבים קיצוניים מאוד: מאנים-דפרסיביים. כל הסדרות המוצגות בתערוכה עוסקות כל אחת בדרכה במתח רוטט וקיצוני שבין ישות וריקון, בהבדל בין המיתי ליומיומי, בין הנעדר לנוכח, בין החומרי לרוחני ובין הגברי לנשי - מתח שמנשים את מעשה האמנות ובלעדיו היא לא יכולה להתקיים.

התערוכה "לביאה בעוטף" של האמנית ד"ר אורנה אוריין (אוצר: עו"ד אבי ברנע) פוצגת בגלריית Art Share Gallery בית אפרג, רחוב שחם 32 פתח תקוה. נעילת התערוכה: סוף אוקטובר. ניתן לבקר בתערוכה בימים ראשון עד חמישי: 10:00-18:00, יום שישי: 10:00-14:00.

הרוע והתופת, ואולי אפילו למגנט אליהם איכויות של ריפוי ושקט. בסדרה "כחול-אדום" (צבע תעשייתי על בד) מציירת ד"ר אוריין על יריעות בד אופקיות יצורים קדמוניים בצורות שונות - ניצבות, משופדות, צפות או מרחפות. היא מבטאת תחושות, שאותן היא קושרת לרבידה הארכיאולוגים של הנפש הנשית, שנעים זה בזיקה לזו: חיות - קמילה, תנועה - שיתוק וציפה - שקיעה, הרוטטים ביתר שאת בשעות הלחימה החשוכות. האדום מייצג את יסוד האש שבו רוויים תשוקה, חיוניות והרס, למול הצבע הכחול המייצג את יסודות המים והאוויר הטעונים בממד גבוה ורוחני. מרכיבים אלו של הנפש הנשית מדגישים שהיא אינה עשויה מקשה אחת, אלא מריבוי ניגודים וסתירות, שיש ביניהם זיקה.

בסדרה "תרנגולות" (צבע אקריליק על בד) מתייחסת ד"ר אוריין לפער בין הפנים והחוץ או בין הנראות למהות. מושג "הנראות" שהפך להיות כה מרכזי בשיח התרבותי-כלכלי שלנו, כמטרה להשתדל אליה, שמתבטא בשמלותיהן המרהיבות של התרנגולות, הופך כאן לנלעג. בעבר נחשבו התרנגולות לחיות חכמות הלומדות על דרך החיקוי, שמגינות על אפרוחיהן באומץ יוצא דופן מול טורפים. כיום הן נתפסות כפחדניות, כחמומות רוח וכפזיזות, תיאור שלא אחת נמצא שמיחוס לנשים. בציור מתוארות התרנגולות כסתמיות, כשתקניות וכאכלניות, כשראשן טמון מטה. האמנית מבקשת לקרוא תגר באמצעות דימוי התרנגולות על תפיסת הנשיות בעיני החברה בעת מלחמה, המוצגת באמצעי התקשורת כשהיא נעדרת. באופן סמוי וגלוי מה שקשור במלחמה הוא בשם החוק, הסמכות, ההגמוניה והסדר הכוחני-גברי השולט, שאין בו איכות של הקשבה מכילה וחומלת. שיח שכזה נתפס כחלש ונשי, שאינו מתפקד כראוי במצב מלחמתי-הירואי. בעוד שברשתות החברתיות, הנחשבות כפחותות ערך מול עמדת הקבינט, מתועדות ריבוי יוזמות נשיות שבבסיסן נוכח מה שנעדר בדיוני הקבינט ובממשלה.

גם בסדרה "מקדש הנמרות" עוסקת ד"ר אוריין בהבדל שבין ארכיטיפ הנמרה הקדום המייצג אלת פריון, שכוחה, פרינה ופראותה הוו מושא להערצה - לבין דמוי הנמרה העכשווית המתוארת כמשותקת ודוממת, שמאפייניה הפראיים התנוונו. הנמרה מצוירת כאנמית, שאין דבר בינה ובין החיבור לכוח הנשי העמוק, הפנימי,